DEC 15 1919

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4638.

LETO—YEAR XII. Cena lista je $4.00. Entered as second-class matter January 23, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 13. decembra (Dec. 13) 1919. Subscription $4.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 283.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

GARFIELD JE PODAL RESIGNACIJO.

Kurivni upravitelj se ne strinja z Wilsonovo ponudbo. Rudarji razpravljajo o ponudbi in le malo se jih je do zdaj vrnilo na delo. Wilson se je zahvalil Lewisu in Lewis Wilsonu.

Decatur, Ill. — Lastnik rova v Moreaqua, ki je oddaljen 15 milj južno od tukaj, ni hotel pričeti z obratom, skoravno so premogarji odglasovali, da se povrnejo na delo. F. A. Shafer, lastnik tega rova, se je izjavil, da ne prizna nove plačilne lestvice in je apeliral na Washington, da mu dovolijo podražiti premog.

Washington, D. C. — Garfield, kurivni upravitelj, je poslal svojo ostavko predsedniku Wilsonu, ker se ne strinja z izravnavo stavke, pravzaprav s principom, po katerem so zastopniki rudarjev in vlada za izravnavo stavke.

Garfield ni hotel komentirati svoje rezignacije, ko se je raznesla vest o nji in so ga časnikarski poročevalci intervjuvali. On ni pritrdil, da je podal rezignacijo, pa tudi ni rekel, da je ni podal. Političarji sodijo, da Garfield jaha še vedno svojega konjička in misli, če bo imenovana komisija, v kateri so zastopniki rudarjev, podjetnikov in vlade, da bo trpelo ljudstvo. S drugimi besedami to pomeni, da se poviša cena premoga. Če so taka domnevanja opravičena, bo pokazala prihodnost, kajti komisija ima polno moč, da se prepriča o profitu, ki ga prejemajo podjetniki in če se pokaže, da podjetniki lahko utrpe nadaljno povišanje mezde, ne da bi bilo treba povišati ceno premoga, gotovo komisija ne bo povišala cene premoga. Zastopniki rudarjev niso tako neumni, da bodo privolili v nekaj, kar jim vzame simpatije pri ljudstvu, če ne morejo zagovarjati svojega stališča pred ljudstvom.

Nova ponudba, ki so jo odobrili zastopniki rudarjev v Indianapolisu, povzroča razpravo med rudarji v lokalnih organizacijah. Nekateri rudarji so za ponudbo, drugi proti nji. Sporazum je prišel sredi tedna in kdor je poznal položaj, ni prav nič iznenaden, da rudarji debatirajo o ponudbi in če se izrečejo za ponudbo, da bo obratovanje v rudnikih pričelo šele v prihodnjem tednu. Na obrat v rudnikih pa vplivajo povsod tudi lokalne razmere, saj tako je posneti iz poročil, ki prihajajo iz rudarskih okrajev.

Springfield, Ill. — Poročila, ki prihajajo iz rudarskih okrajev, naznanjajo, da rudarji razpravljajo o novi ponudbi. V nekaterih rudarskih središčih so sklicali seje lokalnih organizacij, na katerih so sprejeli rezolucije, v katerih obsojajo akcijo svojih zastopnikov v Indianapolisu.

Farrington, predsednik illinoiskega rudarskega okraja, se je vrnil iz Peorije v Springfield. Takoj po svojem prihodu je položil deset tisoč poročevalca, da pride v torek pred sodišče na obtožbo, da je prelomil sodnijsko prepoved. Ob tej priliki je podal tole izjavo: "Odborniki illinoiskih rudarjev so se bojevali po svojih močeh na konvenciji v Indianapolisu. Šanse so bile proti nam in zgubili smo. Najboljše, kar smo dobili na konferenci, je sporazum, po katerem bo sklicana mednarodna konvencija, ko se možje vrnejo na delo."

Springfield, Ill. — Fr. Farrington, predsednik premogarske unije v Illinoisu, je izjavil včeraj, da v petek zjutraj ni bilo na delu več kot dvajset odstotkov premogarjev v državi. Premogarji v peorijski subdiviziji so odklonili indianapolski načrt in izjavili, da ne gredo na delo za manj kot 31%; 8000 mož je prizadetih. Premogarji v Decaturju in Marionu se tudi pumljajo. Operatorji se tolažijo, da bo večina rudarjev na delu prihodnji teden.

Indianapolis, Ind. — Eksekutiva premogarske organizacije je včeraj poslala okrožnice vsem unijam, v katerih poziva premogarje, da naj gredo delat. Poročila iz vseh držav mehkega premoga se glase, da vlada med premogarji splošna nezadovoljnost; le majhna manjšina se je odzvala brzojavki in se podala na delo.

Chicago, Ill. — Vladni kurivni odbor je dovolil žgati koks za gonilno silo brez omejitve. Vse tovarne, ki žgejo le koks, lahko obratujejo 24 ur dnevno in sedem dni v tednu. Prodajalnice smejo biti odprte do devetih zvečer ob sobotah. To velja za ves severozapad.

Chicago, Ill. — Edina olajšava se nanaša na trgovce, ki prodajajo blago na drobno. Odslej bodo lahko imeli svoje prodajalne odprte ob sobotah po devet mesto šest ur, ker se bliža Božič.

Ljudstvo komentira Garfieldovo ravnanje in zagovor, da varuje njegov predlog ljudstvo na povsem drug način, kot ga razlaga Garfield. Ljudstvo pravi, da je vsled omejenega obrata izgubilo več kot sto petdeset miljonov dolarjev. Izgubo imajo delavci, ki niso delali, podjetniki, ker se producirali manj blaga, in trgovci, ki so manj blaga prodali. Gospodarski zakon je tak, čim manj delavci producirajo, toliko manj zaslužijo, in kolikor manj zaslužijo, toliko manj potrošijo za svoje potrebščine. Zato se slišijo med ljudstvom, posebno med organiziranim delavstvom opazke, da bi prav nič ne škodilo, če bi se naše statistični, ki bi preračunil, koliko zgube je prinesel omejeni obrat v tovarnah in trgovinah ameriškemu ljudstvu.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je poslal brzojavko rudarskim zastopnikom v Indianapolis, v kateri izreka zahvalo Lewisu in po njem odbornikom rudarske organizacije za patriotično akcijo v Indianapolisu. V brzojavki nadaljuje, da je zdaj treba gledati na to, da bo izravnava pravična in poštena za vsakega.

Lewis, predsednik rudarske organizacije, se je zahvalil za brzojavko, in pravi, da so obljube o pravičnem ravnanju napravile globok vtis na rudarje. Končuje pa brzojavko, da bo njegovo sodelovanje in sodelovanje njegovih tovarišev stremilo za tem, da bo izravnava pravična in pravilna.

Senator Johnson iz Južne Dakote je predložil senatu rezolucijo, v kateri priporoča, da premogovniške kompanije objavijo dividende, ki so jih izplačale v letih 1917 in 1918. Sklenjeno je bilo brez debate, da se z rezolucijo ravna po senatnem opravilniku. Tako je bila rezolucija odložena na dolgo klop.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo mrzlo in sneg. Severnozapadni vetrovi. Najvišja temperatura v zadnjih 24. urah: 40, najnižja: 24. Solnčni vzhod ob 7:09, zahod ob 4:10.

STARA TAJNA DIPLOMACIJA ZOPET CVETE!

Z odhodom Američanov je odšla tudi "Wilsonova utopija"; tajna konferenca v Londonu.

NEMČIJA SE JE MENDA PODALA.

London, 12. dec. — Odhod ameriških mirovnih delegatov iz Pariza je zadnje dejanje v drami, ki je znana v Evropi kot "Svetovna Wilsonova utopija". Drama je odigrana, zastor je padel in stara tajna diplomacija je zopet zasedla svoj prestol in razgrnila je načrt za kovanje imperijalističnih alijanc, kakršne so bile pred vojno. Oni, ki so vedno govorili, da bo liga narodov živela le toliko časa, dokler bo Wilson v Parizu, se zdaj poredno muzajo in pravijo: "Saj smo vam povedali." Pariški "Echo" je včeraj pisal za slovo ameriškim delegatom sledeče: **"Odhod Američanov pomeni, da je odšla njihova utopija in vrne se sistem starih alijanc. Doba magične, toda fluzivne ideje lige narodov, ki je hotela zagotoviti svetovni mir s pomočjo Združenih držav, je končana."**

V Londonu se vrši tajna konferenca dveh mož. Clemenceau in Lloyd George sta včeraj konferirali štiri ure, a niheče ne ve, kaj zopet kujeta. Morda se ne motijo oni, ki špekulirajo, da se pripravlja nova alijanca z Anglijo in Francijo na čelu, a za njima bo zapljala Italija. Drugi pravijo, da Clemenceau in George "izravnavata spor med Anglijo in Francijo" radi velikega plena v Mali Aziji. Turki delajo preglavice. Na dnevnem redu je vsekako tudi Rusija. Sovjetska ofenziva v Aziji daje imperijalistom velike skrbi; mirovna konferenca v Despatu je tudi velik trn v peti. Ako baltiške države sklenejo mir z Leninom, tedaj je blokada samo na papirju. Ampak Anglija in Francija sta si v laseh radi baltiških držav. Anglija je menda pripravljena priznati neodvisnost Estonije, Litve in Letvije, dočim Francija stoji na stališču, da se pripoznata le Finska in Poljska, a ostale državice se morajo združiti s "vpostavljeno staro Rusijo", ki dolguje pariškim bankirjem nekaj miljard frankov. — In tako dalje. Dva moža zopet "samoodločujeta" o usodi miljonov ljudi!

Pariz, 12. decembra. — Odgovor Nemčije na zadnji zavezniški "ultimatum" je prišel včeraj v Pariz in je v rokah prevajalcev. Kakor se poroča, je Nemčija sprejela brezpogojno vse zahteva v protokolu.

RESNICA O POLOŽAJU V ITALIJI ZAKRITA.

Cenzor v Rimu je zadržal vest, da je bilo zadnji teden 17 ubitih in 400 ranjenih v revolti.

D'ANNUNZIJEVE NOROSTI.

Pariz, 12. dec. — Kurir iz Italije je prinesel sledečo vest, datirano 6. decembra, katero je zadržal italijanski cenzor v Rimu:

"Po vsej Italiji so se vršile ta teden velike socialistične demonstracije. Kolikor je do sedaj znano, je sedemnajst oseb ubitih in več kot 400 ranjenih. Danes se je vršil v Milanu pogreb treh žrtev. Za krsto je korakalo 70,000 delavcev, ki so nosili rdeče zastave. Na obeh straneh ulic, po katerih se je pomikal sprevod, so stali vojaki z nasajenimi bajoneti in ognjegasci s cevmi v rokah."

Milan, 12. dec. — Iz Trsta javljajo, da je dal Gabriel d'Annunzio zapreti več svojih prostovoljcev zaradi veleizdajstva.

Reka, 11. dec. — Zadnji ponedeljek je imel d'Annunzio intervju s poročevalcem ameriške Associated Press. Dejal je, da bo držal Reko toliko časa, dokler on in njegovi prostovoljci ne dosežejo svojega cilja, to je Italija dobi

(Nadaljevanje na 4. strani.)

DIVJA ŠPEKULACIJA S SLADKORJEM.

Tovarne obratujejo s polno paro, a cena pa plezа vedno više.

SLADKORNA PREDLOGA V SENATU.

Havana, Kuba. — V konzervativnih sladkornih interesih sodijo, da sedanjih visokih sladkornih cen ni povzročilo pomanjkanje sladkorja, ampak da je divja špekulacija pognala cene navzgor. Špekulantje plešejo zopet okoli zlatega teleta in podražujejo sladkor, ki spada dandanes med najvažnejše potrebščine za prehranitev ljudstva.

V divjo špekulacijo se najbolj spuščajo mešetarji, borzijani, prekupčevalci itd., nekateri tovarnarji pa gledajo to divje drvenje od strani, ker so prepričani, da pride kmalu reakcija, ki povzroči velik padec v cenah.

Na Kubi bodo kmalu producirali skoraj 200,000 ton sladkorja na teden. Cena gre kviško, prav nič pa ni slišati, da so poboljšali delavcem prostovoljno mezdo, ker gre cena navzgor, ampak profit gre v žepe brezvestnih špekulantov, ki hočejo k nagromadenim miljonom nakopičiti nove miljone.

Na pomolih ni videti velikih sladkornih zalog. Zakaj? Ker špekulantje niso tako neumni, da bi odkrito kazali, da so velike zaloge sladkorja v rezervi. Sladkor je skrit v skladiščih in kamoflažiran pod drugim imenom.

Špekulacija je povzročila, da tovarne tekmujejo med seboj, katera bo producirala več sladkorja, ker hočejo tovarnarji spraviti sladkor na trg, dokler so cene visoke.

Tako vidimo, da se špekulantje vsako leto zajedo v važno potrebščino za ljudsko prehranitev. Enkrat se navale na krompir, potem na moko, čebulo, riž itd., da oskubijo ljudstvo po vsem svetu. Taka je morala špekulantov, borzijanov, mešetarjev, pa tudi navadnih tatov, ki ne dajo počenega groša, če okradejo siromaka ali bogatina.

Washington, D. C. — Po dveurni debati je senat odklonil s 32 proti 27 glasovom predlog, da se razpravlja o sladkorni predlogi in da se odloži železniška predloga.

Debata je popolnoma zdivjala, ko je senator Underwood izjavil, da se je republikanski kongres izkazal kot napaka. Tej opazki so sledile ostre besede, obe strani sta si delali prav čedne očitke, tako da so nekaj časa popolnoma pozabili na sladkor. Ko je senator Norris iz Nebraske dobil besedo, je povdarjal, da mora senat takoj sprejeti sladkorno predlogo, če hoče doseči namen, radi katerega je bila predložena. Dejal je, da bo senat slišal dobre in gorke od ljudstva, če ne podvzame takojšnje akcije. Opominjal je senatorje, če se napravi konec igri s sladkorjem, da bo stal funt sladkorja pet in dvajset centov.

Senator Gay iz Louisiane, ki je po svoji avtobiografiji prizadet pri sladkorni produkciji, odkar je odrastel, je seveda pobijal predlogo.

Boston, Mass. — Državna legislatura je sprejela rezolucijo, ki zahteva zvezno preiskavo, ki naj dožene, zakaj se je podražil sladkor in zakaj je nastalo pomanjkanje sladkorja.

AVIJATIK S PETIMI ODLIKOVANJI — PERE OKNA V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Frank Percy, bivši avijatik v ameriški armadi, ki je dobil pet odlikovanj za hrabrostne čine, je končno dobil službo. Fant pere okna za $75 na mesec. Percy pravi: "To je najbolje delo, ki sem ga dobil. Morda mi je bilo ponujeno iz šale, ali jaz ne poznam šale, kadar je moj želodec prazen.

POSLANIKI ENTENTE ZAVRNILI LITVINOVA.

Odbili so mirovno ponudbo; sovjetska ofenziva v Aziji; Anglija je v strahu.

KONFERENCA V DORPATU SE MORDA RAZBIJE.

Kodanj, 12. dec. — Tukajšnji poslaniki Anglije, Francije, Italije in Združenih držav so včeraj vrnili Litvinovu, zastopniku sovjetske Rusije, njegovo ponudbo za mir z entento. Litvinov je naslovil poslanikom resolucijo sedmega sovjetskega kongresa v Moskvi, ki vsebuje mirovno ponudbo zaveznikom, in prosil jih je, da pošljejo svojim vladam. Poslaniki so pojasnili, da ne morejo sprejeti nobene Litvinove komunikacije, kajti danska vlada je dovolila konferenco v Kodanju med zastopnikoma sovjetske Rusije in Anglije le pod pogojem, da Litvinov ne bo "politiziral".

Dorpat, Estonija, 11 dec. — Pogajanje med zastopniki sovjetske Rusije in Estonije se vleče zelo počasi. Litvinovev in Letov še ni navzočih. Estonci nočejo govoriti o miru, temveč le o premirju. Kakor kažejo mnoga znamenja, leži nevidna, toda težka roka entente na baltiških državicah, ki se ne upajo sklepati miru s sovjetsko Rusijo, dasiravno hrepene po njem. Sovjetski delegatje so videti nezadovoljni in pravijo, da odidejo domov, ako se Baltičani ne bodo kmalu zedinili za mirovna pogajanja. Boljševiki bi najrajši videli, da se takoj sklene mir brez kakšnega premirja, kar potem bi lahko umaknili svoje čete s severne fronte in Estonija ne bi več služila za oporišče protisovjetskih intrig in napadov na Petrograd.

London, 12. dec. — Angleški oficijelni krogi so zelo vznemirjeni radi poročil iz Azije, kjer se vrše večje sovjetske operacije skoraj na meji Indije. Iz Moskve je prišlo uradno poročilo, da je rdeča armada ponovila ofenzivo v Transkaspiji in okupirala Kazanjik. Britiški vojni urad ne potrjuje te vesti, ali v splošnem je vest verjetna. Zmage sovjetskih čet v dotičnem okolišu centralne Azije pomenijo, da bo zveza med sovjetsko republiko in Afganistanom še trdnejša in Angliji je znano, da imajo Rusi in Afganci skupne cilje, ki so naperjeni proti britiškim interesom v Aziji.

Kodanj, 12. dec. — Kakor se čuje, sta se Litvinov in O'Grady, poslanca sovjetske Rusije in Anglije, dogovorila na tukajšnji konferenci, da bo smela Anglija pošiljati obleko, živila in zdravila angleškim vjetnikom v Rusiji, v zameno bo pa smela sovjetska vlada uvažati po eno ladjo zdravil iz Anglije.

ENTENTA DELI BOJNE LADJE BREZ TOPOV.

Male države so dobile nekaj nemških ladjic, toda kanone morajo kupiti od Anglije.

OGRSKA MORA PLAČATI 18 MILJARD ODŠKODNINE.

Pariz, 12. dec. — Zavezniški vrhovni svet je na svoji zadnji seji vrgel nekaj drobtinic plena majhnim zaveznikom. Jugoslavija, Poljska, Rumunija, Grška in Portugalska so dobile po nekaj manjših nemških in avstrijskih bojnih ladij, toda brez topov. Anglija in Francija sta vzeli vse topove razdeljenih nemških ladij in Italija je vzela topove iz avstro-ogrskih bojnih ladij. Ako hočejo male države imeti kanone na podarjenih ladjah, jih morajo kupiti od Anglije ali Francije.

London, 12. dec. — Dunajski "Neue Freie Presse" javlja, da so zavezniki naložili Ogrski 18 miljard kron odškodnine. Dalje je v mirovni pogodbi točka, ki določa, da ne sme noben Habsburžan biti član ogrske vlade.

STAVKOKAZI V JEKLARNAH SLABI DELAVCI.

Produciranega jekla ne morejo nikjer rabiti in ga vsi naročniki vračajo.

NOVA LAŽ JEKLARSKEGA TRUSTA SE NI OBNESLA.

Buffalo, New York. — V jeklarnah v Buffalu tudi producirajo jeklo, ki ga vračajo, ker ni za rabo. Tvrdka Blasdell Iron & Steel v Blasdellu, N. Y., je vrnila enajst železniških voz jekla, ki je bilo izdelano v delavnicah štev. 7 in 8.

Iz dimnikov delavnic štev. 2. in 3 prihaja dim, toda produkcija počiva v delavnicah.

V delavnici štev. 1 so poskušali delati železniške tračnice, pa ni šlo. Stavkokazi, ki jih je najela družba, niso sposobni za tako delo.

Devet mož je delalo skozi osem dni, da so odpravili plin, ko so skušali pričeti s produkcijo koksa. Vse peči za koks bodo morali skoraj znova zgraditi.

Zamorski stavkokazi se prepirajo med sabo in so drug drugemu nevoščljivi. Italijani, še gredo v jeklarno, ostanejo notri par ur, pa pridejo zopet iz nje. Ko prideje notri, se postavijo v vrsto, da dobe kavo in kruh z vložkami. Ko so izpili kavo in pojedli vložke, zapuste zopet jeklarno. Discipline ni v jeklarni. Tovarniško vodstvo nima kontrole nad stavkokazi, ampak oni delajo in uganjajo, kar se jim zljubi.

Chicago, Ill. — Jeklarski trust je poskusil svojo srečo z nove laži, da prinese zmedo med stavkarske vrste. Seveda je ta podjetniška laž dosegla ravnotake uspehe za jeklarske mogotce, kot prejšnje laži. Zlato časopisje je prineslo v začetku tega tedna na vidnem mestu laž, da bo v soboto stavka jeklarskih delavcev oficijelno preklicana.

John Fitzpatrick, predsednik odbora za organiziranje jeklarskih delavcev, je takoj iz Pittsburgha, kjer se je slučajno nahajal, razposlal obvestila, da je vest o oficijelnem preklicu grda laž in da bo stavka trajala, dokler jeklarski podjetniki ne priznajo zahtev, radi katerih so jeklarski in železarski delavci zastavkali.

John H. DeYoung, lokalni tajnik jeklarske organizacije, je prejel $1,500, da kupi otrokom stavkarjev božična darila.

Šerif provocira delavce.

Wheeling, W. Va. — V Benwoodu je vladal najlepši mir, kajti župan in policija se obnašata precej dostojno napram jeklarskim stavkarjem, dokler ni šerif okraja Marshall streljal na stavkovno stražo z namenom, da provocira pretep in da governer pošlje vojaške čete v obrambo kompanije.

Šerif trdi, da je bil ustreljen v ledje in nevarno ranjen. Ali vsi očividci izjavljajo, da so videli šerifa, ko je oddel strel na stavkovno stražo, teči na kup rude in da noben človek, ki ima tako rano, o kakršni pripoveduje šerif, ne more izvršiti kaj takega. Vsi očividci izjavljajo, da je nemir pričel šerif. Potegnil je samokres in oddal strel na stavkovno stražo; po oddanem strelu je pa tekel na kup rude. Ljudje, ki so prihiteli k ustreljeni stavkovni straži, izjavljajo, da niso našli pri nji nobenega strelnega orožja.

Ta šerif se je že ves čas trudil, da v interesu National Tube kompanije napravi nemire in končno mu je uspelo.

Ustreljeni stavkar je bil v soboto pri distriktnem tajniku in mu povedal, da se misli v ponedeljek vrniti v Evropo, da privede s seboj svojo družino v Združene države.

Desperatni poiskusi jeklarskega trusta.

Waukegan, Ill. — Jeklarski podjetniki hočejo v tem mestu uveljaviti iste metode, ki so jih

(Dalje na 3 str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $4.00 na leto, $2.00 za pol leta in $1.00 za tri mesece; Chicago $5.50 na leto, $2.75 za pol leta, $1.40 za tri mesece, in za inozemstvo $7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $4 per year; Chicago $5.50, and foreign countries $7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (November 30-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da vam ne ustavi list.

GARRANZA, VILLA IN FALL.

Čitateljem je še dobro v spominu napad čet bandita Villa na Columbus in kaznejša ekspedicija ameriških čet pod zapovedništvom generala Pershinga proti banditu v Mehiku, ki je bežal, kolikor hitro ga je nesel konj po mehiških pustinjah. Takrat je bila Villa v očeh skoraj vseh ameriških časnikarjev navaden bandit, ropar in tolovaj, nevaren človek za človeško družbo.

Od tedaj pa do danes so se razmere precej spremenile. Zolto časopisje še prinaša vesti o činih Ville, toda pred njegovim imenom izpušča časten naslov "bandita", toliko bolj pa napada Carranzo, sedanjega predsednika mehiške republike.

Senator Fall iz Nove Mehike je te dni predložil senatu rezolucijo, v kateri je priporočil, da se pretrgajo diplomatični stiki z Mehiko. Bil je v zadevi mehiških homatij tudi pri predsedniku Wilsonu v družbi senatorja Hitchcocka. Predsednik Wilson je sicer odgovoril vljudno, toda odločno, da gre po ustavi pravica predsedniku, da vodi zunanjo politiko. Senator Fall ni bil s tem predsednikovim pojasnilom zadovoljen, ampak objavil je nekakšen memorandum, v katerem obtožuje sedanjo mehiško vlado, da se je zavezala s člani I. W. W., pravzaprav z najbolj radikalnimi organizatorji te organizacije, ki pripadajo k loži štev. 23, da se vprizori krvava revolucija v Združenih državah. Načrt, ki ga je priobčil Fall v svojem memorandumu in ki so ga po njegovem mnenju in "dokazih" izdelali člani te radikalne lože štev. 23, je tako fantastičen, da vzbuja pri pametnih in razsodnih ljudeh opravičen sum, da je bil izdelan v norišnici.

Če se izvrše take spremembe pri kritikovanju Ville v žolčem časopisju, če pride senator in javno izjavlja, da se je skovala zarota za prireditev krvave revolucije v Združenih državah z edinim namenom, da Mehika dobi obmejne države, tedaj morajo postati gotovi vzroki, ki povzročajo take učinke.

Fakt postoji, da Carranza ni priljubljena oseba pri senatorju Fallu in če zdaj Fall priobčuje "njegova" pisma, bi prav nič ne škodilo, če bi senator Fall priobčil tudi svoja, ki se nanašajo na Mehiko in bandita Villo.

Senator Fall je v svoji izjavi pozabil popolnoma povedati, da ima zelo važno korespondenco, ki bi ameriškemu ljudstvu odprla oči, da spozna položaj.

Neki Charles F. Hunt se je nekako pred tremi leti pošteno trudil, da napravi iz Falla in Ville dobra prijatelja. In kot izgleda se senator ni branil takega prijateljstva, saj pismo, ki ga je pisal Huntu, razpršuje vse dvome v tem oziru.

Fall zna izrabiti angleški jezik, da napiše stavek, ki se vleče skoraj skozi celo stran. In če se prevajajo njegovi stavki v druge jezike, pri katerih ni navada, da en stavek zavzame eno ali par strani, je treba njegove dolge stavke pocepiti v več stavkov. V svojem pismu na Hunta in v dolgem stavku pravi Fall približno tole:

"Če mr. Villa lahko mene prepriča, da se nahaja v poziciji, ki se ne vmešava v to vlado, da lahko napravi red in vzdržuje mir in red v Mehiki, in da je v poziciji in mi poda zadovoljive obljube, da on želi izvršiti vse mednarodne obligacije in narodne obligacije, varujoče tujezemske državljane in lastnino v Mehiki, tedaj bi jaz brez obotavljanja predložil take obljube javno v senatu ali kje drugje, in odprto in nepristransko bi jim svetoval iz tega, kar je meni znanega o mehiških aferah, kar sem dozdaj storil, kar sem mislil, da je najboljše za to vlado, da stori v Mehiki."

To pismo je bilo pisano kmalu po napadu "mr." Ville na ameriško mesto Columbus dne 1. februarja 1917. Pismo pove vse. Senator je pri volji delati z "mr." Villo, če mu da "zadovoljive obljube".

In kadar človek priobčuje korespondenco drugih ljudi, je najboljše, da priobči tudi svojo, da se pozna, kdo je in kakšna so njegova dela, da se lahko izreče pravična sodba.

Kaj je že rekla lisica? — Ruski caristi pravijo, da je "zima preprečila zavzetje Petrograda". Yep! Lisica je tudi rekla, da je grozdje prekislo, ker ga ni mogla doseči.

DOPISI.

Breezy Hill, Kans. — V tukajšnji okolici še vedno počivajo vsi premogorovi in do danes, 6. decembra se ni vrnil še noben premogar na delo. Vsak pravi, da brez pogodbe ne bo delal.

Skozi to naselbino prevažajo že dva dni z velikimi vojaškimi tovornimi avtomobili razne potrebščine za vojake in "prostovoljce," ki so nastanjeni v bližini naselbine Gross in uslužbeni pri tamošnjih odprtih jamah. Vojaki imajo namreč nalogo, da čuvajo prostovoljce (ne vem pred kom) pri delu.

Ti prostovoljci so nakopali v štirih dneh en železniški voz premoga. Tukajšnji premogarji se vsi smejejo in pravijo, da lahko dobijo toliko prostovoljcev, da jih bo dovolj za vse odprte jame, toda položaja ne bodo prav nič izpremenili. Ako jih pa bodo poslali v rove, bodo pa takoj vsi pobiti od plinove eksplozije in kamenja. Sploh ne kažejo ti prostovoljci kakor tudi ne vojaki nobenega veselja za ta sedanji poklic.

Slučajno sem pred nekaj dnevi naletel na nekega vojaka ter sem se pričel pogovarjati o sedanjih razmerah. Med pogovorom mi je omenil, da bi bil desetkrat raje doma, kot pa da bi tukaj opravljal sedanjo službo, ker sploh ne ve, čemu da straži te "prostovoljce," ker jih vsi pustijo popolnoma pri miru in se nihče še zmeni ne za nje.—**Frank Sikole, ml.**

Verona, Pa. — V tukajšnji okolici je obrat v polnem tiru in o štavki ni niti govora in to radi tega, ker so delavci večinoma neorganizirani. Obrat v tovarnah je normalen.

Čital sem dopis iz črnega Pittsburgha, ki je bil priobčen v 'Glas Naroda', štev. 285, v katerem omenja dopisnik, "da je bila lepa prilika za štrajk, a sedaj je prekasno." Morda on misli za časa vojne? Da bi nas zapirali in streljali? (Ta dopisnik je najbrže "pokrita jed" ali pa kar bo še bolj gotovo, zagrizeni avstrijak. Opom. ured.) Jaz bi omenil pri vsem tem, da se ga je treba čuvati, ker se ne ve, kake namene ima ta oseba.

Nadalje omenja tudi jugoslovanski shod, ki se je vršil v "Kranjsko-Slovenskem domu," na katerem sem bil tudi jaz. Iz dopisa razvidim, da je poročal neresnico. Rojak Anton Zbašnik je shod samo otvoril in je bil zelo previden v tem. Kdor nima slame v glavi, ta je razumel prvi stavek. V sedanjih razmerah v tukajšnji okolici se je moral poslužiti angleškega jezika in oni, kateri so bili vsled tega nejevoljni, hočejo z glavo skozi zid. Nadalje omenja, da so vsi kričali "Dol ž njim", ko je hotel govoriti rojak Etbin Kristan. To je neresnica. Nasprotno je hotela velika večina slišati brata Kristana in kričali so le oni, ki so se bali slišati marsikake pikre. Kajti resnica v oči bode. Kako nesramni so nekateri, je lahko vsakdo izprevidel, kdor je bil le navzoč na tem shodu. Nek "superrradikalec" je hotel na vsak način trditi, da "Jugoslovansko Republičansko združenje" nima nobenega programa. Toda brat Kristan mu je takoj dokazal njegovo nevednost. "Veleučeni" je obmolknil ter odšel z dolgim nosom. —**Sam Nemanich.**

Youngstown, Ohio. — V tukajšnjem industrijskem mestu, ki šteje okrog 146 tisoč prebivalcev, je naseljenih okrog 25 slovenskih družin in nekaj samcev. Stavka v tukajšnjih jeklarnah se še vedno nadaljuje, akoravno se je vodstvu tovarne posrečilo dobiti še precejšnje število stavkokazov z raznimi sredstvi in pod vsakoršnimi pretvezami. Kolikor sem slišal, menda nočejo vpoštiti nobenih stavkarjev več; posebno piko imajo superintendenti in bosi na one, ki so opravljali stavkovno stražo. Stavkokazi so sploh opravljali vohunsko službo. Nekateri Hrvati, ki so se povrnili na delo, izjavljajo, da so stavkali osem tednov in da ne morejo več, sicer ne bodo dobili več dela. Drugi se zopet izražajo, ako je za Amerikance dobro, da mora biti tudi za nje, ako ti nočejo osemurno delo in boljši košček kruha, da morajo biti tudi zadovoljni. O kaka nesmisel! In pri tem ni pomisijo, ako bodo drugi stradali po svoji neumnosti, da morajo oni tudi. Ako bodo vsi taki, potem bomo lahko pomrli lakote.

En teden smo nemoteno opravljali stavkovne straže, toda drugi teden so nas že pričeli policaji preganjati in poditi domov, češ da spravljajo stavkovno stražo samo inozemci in da ni nobenega pravega "Amerikanca" zraven. Nazadnje so pričeli bossi loviti delavce po stanovanjih ter jih nekaj prisilili z raznimi grožnjami, kot da ne bodo dobili več dela v Carnegijevi tovarni. Vsled tega se je podalo precejšnje število delavcev na delo. Kdor se pa ni hotel ozirati na te besede, je pa menda odslovljen. Bossi so sedaj pričeli zabavljati stavkarje, čemu da so stavkali, da sami ne vedo, čemu so stopili v stavko, da se je ta štrajk imenoval "honski-štrajk", da kadar bodo ti zastavkali, da se bo imenoval "yankee-štrajk", da "honki" ne bodo mogli stavkokazit v tej stavki in da oni bodo dobili, kar bodo zahtevali. Tako jim lepo pojejo na ušesa svoje stare himne.

Sedaj se je razširila tukaj govorica, da bodo primorane vse tovarne ustaviti obrat vsled pomanjkanja premoga. Koliko je na tem resnice, pa jaz ne vem. Kolikor nas je Slovencev, ki se zavedamo delavske dolžnosti, smo še vsi na stavki. Oni pa, ki niso še nikdar radi delali, so pa šli sedaj na delo. Ko se bo pa pričel zopet normalen obrat, bodo pa najbrže zopet pustili delo ter šli drugam gledati za "enake vrste delo."

V tukajšnji naselbini je umrl nek Hrvat, ki je delal v času stavke v jeklarni. Pripadal je tudi nekemu podpornemu društvu, toda, ko je ležal, na mrtvaškem odru, ga ni prišel nihče od dotičnega društva niti pogledati. Ko se je vršil pogreb, je prišlo samo šest pogrebcev, ter ga odnesli na pokopališče. Nobenega pravega pogreba in društvo se ni niti zmenilo za svojega člana, akoravno dotično društvo šteje okrog dvesto članov. — Take so razmere v tukajšnji naselbini, v kolikor se tičejo jeklarske stavke. Delavci potrebujejo še veliko izobrazbe.

Nadalje opozarjam vse delničarje "Slovenskega narodnega doma" v Girard, O., da se vrši 28. decembra glavna letna seja. Apeliram na vse delničarje, da se gotovo udeležijo te seje, ker imamo na dnevnem redu veliko jako važnih točk. Oni, ki so vedno kričali, da so za napredek "Slovenskega narodnega doma", so sedaj največji nasprotniki. Nekateri sedaj delujejo, da bi se stavba "Slovenski narodni dom" prodala. Vsled tega je velika nevarnost, da 'Slovenski narodni dom' preide v privatne roke in vse naše žrtve in trud bi bil zaman. Rojaki, ako vam je mar dobrobit slovenskega naroda v tukajšnji naselbini in bližnji okolici, pridite na sejo in preprečite te mahinacije. Ko se je vršila zadnja redna seja tega društva, 23. novembra t. l. sta prišla na sejo tudi dva delničarja v nenormalnem duševnem stanju, ki sta pričela napadati odbornike SND in jima predbacivala vsakovrstne stvari. Bila sta nahujskana od nekaterih oseb, ki bi radi videli, da bi društvo razpadlo in SND prišel v privatne roke. Ravno ta dva, sta povzročila, da se seja ni mogla vršiti. Po mojem mnenju bi moralo društvo izključiti take delničarje, ki ugrožajo razpad društva. Ako se stvar uredi, dobimo lahko dovolj dobrih delničarjev, ki jim je v resnici mar korist SND. Ko sem agitiral za nakup delnic, mi je marsikdo rekel, da bi kupil delnice, ako bi ne bilo nekaj zgagarjev v društvu. — Toliko v pojasnilo onim delničarjem, ki so oddaljeni od SND, da bodo vedeli, kaki elementi so na delu in kaj je njih taktika. Udeležite se te seje, od katere je odvisen obstoj SND. — **Anton Russ**

Lloydell, Pa. — (Dec. 9.) Premogarski položaj v tukajšnji okolici je še vedno isti, kot je bil prvega novembra, ko so premogarji odložili krampe in lopate. Vlada najlepši mir in red. Podjetniki se trudijo na vse načine, da bi spravili produkcijo premoga v normalne razmere, toda trudijo se zaman, kakor se razvidi. Premogarji se nočejo povrniti na delo in pripoznati samo 14-odstotno povišanje plače in so se tudi izrazili, da se ne povrnejo na delo dokler jim bodo ponujali samo 14 odstotkov. Nekateri so se izjavili proti meni, ko sem se pogovarjal z njimi, da z 14-odstotnim povišanjem ne bo nakopal niti funta premoga in magari, da še še kava na peči zmrzne.

Listi vedno poročajo, kako veliko je pomanjkanje premoga, toda po izjavi nekega tukajšnjega delavca je premoga dovolj, samo tako neumnih premogarjev primanjkuje, ki bi delali za tako nizko plačo, kot bi nekateri radi videli. Isti mi je tudi rekel, da naj pripoznajo premogarju pošteno plačo, da se bo zamogel pošteno preživeti in da delavci ne potrebujejo nobene miloščine od velepodjetnikov, kar so, dosedaj prejemali za njihovo težko in naporno delo v premogorovih in da delavci ne morejo živeti samo od božje besede.

Vsi tukajšnji premogarji so trdno prepričani, da bodo zmagali in da bodo priznane njih popolnoma upravičene zahteve po izboljšani plači v času sedanje neznosne draginje, ki tare vsakega priprostega delavca. — Upam, da se bo vsa ta stvar rešila v splošno zadovoljnost. — **Anton Rozina.**

Lloydell, Pa. — (8. dec.) Kar se tiče premogarskega položaja v tukajšnji okolici je vse O. K. Premogarji pravijo, kakor je propadlo Wilsonovih 14 mirovnih točk, tako bo tudi Garfieldovo 14-odstotno povišanje plače premogarjem in sicer kakor hitro se povrnejo na delo. Tako slišim pogovarjati tukajšnje premogarje. — **Anton Gerbec.**

Roundup, Mont. — (8. dec.) — V tukajšnjem distriktu počivajo vsi premogorovi; delajo samo oni delavci, ki jim je dovolila tukajšnja lokalna podružnica za vzdrževanje premogorova v dobrem stanju in sicer pri vodni sesalki. Tukajšnji distriktni predsednik se je izrazil, da so se še vsi premogarji v Montani doma in da vlada popolen mir vsepovsod. "Prostovoljci" so dobili nekaterih, pač pa vojake. Ena stotnija vojakov je včeraj prišla v tukajšnjo okolico. Kaj bo do delali mi je neznano; vem le toliko, da s premogom ne bodo kopali premogorova.

Zimo imamo prijetno in snega okrog dvanajst palcev nad zemeljsko površino. Nekateri se jako bojijo konec sveta. Zemlja se menda še vrti in je še tudi menda da ne bo tako hitro konec. Toda veliko bolj se bliža konec neki drugi stvari, česar se pa naši gospodarji dolarjev zelo, zelo bojijo in kuhalnice v rokah naših "gospodinj' se tudi nočejo nič več tako vrteti kot so se prej. To dela še največje preglavice višjemu razredu in ravno radi tega menda prorokujejo konec sveta. Kedaj je bil že konec sveta za ruskega Miklavža. Da včasih so nekatera prerokovanja uresničijo in sicer nam v veselje. — **Poročevalec.**

Struthers, O. — Rojaki se menda že pozabili, da stavka v tukajšnjih jeklarnah še vedno traja in da še ni preklicana ker tudi ni misliti, da bo preklicana prej, kot dobimo to, kar smo zahtevali predno se je stavka pričela. Pozabili so že menda, z kakim veseljem so zahajali na delavske shode pred 22. septembrom, poslušali zvesto delavske govornike, kako so se zanimali za unijske seje, Kako so bili nekateri navdušeni za to stavko in vedno in vedno so ponavljali, le stavka, stavka. Nekatero so bili mišljenja, da se odpravljajo na piknik in niso niti najmanj pomislili, da stavka ni piknik, niso pomislili, kaj je stavka in kaj stavka prinese in zahteva, namreč žrtev in hudih bojev in kdor misli stavkati, se mora pripraviti na vse. Kajti vsaka stavka je zvezana z marsikaterimi neprijetnostmi. Ali smo mogoče radi tega šli iz tovarne, da samo stavkamo in ne gledamo da dobimo, kar smo zahtevali? Ali nismo radi tega pristopali v organizacijo "American Federation of Labor", prisegali tej organizaciji zvestobo, da izvojujemo naše zahteve? Koliko je tako zavednih delavcev, da so še vedno ostali zvesti obljubi, katero so dali organizaciji in koliko je obupanih, stavkokazov? Nekateri se niso niti odzvali stavkovnemu pozivu, temveč so nadaljevali z delom. Tem se ne more toliko zameriti, ker se ne zavedajo razmer, v katerih živijo. Toda oni obupanci, ki so se čez nekaj časa povrnili, pomagajo jeklarskemu trustu zlomiti stavko in podvreči vse delavce najbrž neznosnejšim razmeram, kot so bile pred stavko. Ti so najbrže mislili, da je stavka piknik, češ, stavko smo dobili, za drugo nam pa ni mar. Ti si mislijo, sedaj bomo zaslužili nekaj denarja, drugi naj pa stavkajo ako hočejo. Ako bodo dobili, kar zahtevajo, bom tudi jaz deležen tega, ako ravno delam. Toda, rojaki, tega pa ne pomislite, da s svojo brezpasnostjo pomagate jeklarskemu trustu tirati delavce v jeklarnah in železarnah nazaj v one strašne razmere, v katerih smo bili pred stavko.

Ne razumem nekaterih rojakov, ki so s takim veseljem pristopili v organizacijo in komaj čakali stavke. In sedaj pa komaj čakajo, da se povrnejo nazaj na delo. 22. septembra smo vsi zapustili tovarne in zakaj bi sedaj skupno ne čakali zmage in se skupno zopet povrnili na delo!

Ko sem bil na stavkovni straži sem videl bosse, ki so letali kot brez glave, ter pazili, kje bodo koga vjeli, da bo šel delati. Pobirali niso prav nič, ampak samo da je bilo število. Dober je bil vsakdo in veliko stavkokazov so dobili, ki niso prej nikdar videli tovarne znotraj. Vseli so vse brez kake zdravniške preiskave, dočim, so bili prej jako natančni in kdor ni bil telesno sposoben, ga niso marali. Mogoče si kak od teh stavkokazov misli, da bo mogoče postal boss ali pa celo superintendent, ako se kak izmed teh dveh umakne iz svojega prostora. Priključiti se hočejo kompaniji in v svoji zaslepljenosti ne razvidijo, da bo to le malo časa trajalo in kompanije jih bo le toliko časa upoštevala, dokler jih bo rabila. In potem!

Izmed rojakov so se zopet nekateri prodali jeklarskemu trustu in med temi je dobroznani rojak Frank T. iz Youngstown, O., ki je bil pred časom jako navdušen za delavsko organizacijo A. F. of L. in nevem kaj še. Prej je vsakega nagovarjal, da naj pristopi v unijo in sedaj se je sam podal stavkokaziti. To so značaji! Kjer ni potreba se povsod, ko je pa treba pokazati svoje mišljenje, pa rep med noge in hajd pomagati našim nasprotnikom. Taki so vsi kričači. Prej je pravil, da ne more spati doma vsled nestrpnosti, kedaj da bomo izvojevali osemurni delavnik. Sedaj se je pa premislil, in rad dela po 11 do 12 ur na dan. Mogoče čaka na odlikovanje od Garya!

Nekateri gobezdači so raznesli govorico, da je jeklarska stavka preklicana in da naj se vsi delavci povrnejo nazaj na delo. In to govorico je menda raznesel omenjeni "navdušen unijonist". To je laž, kar so potrdili organizatorji. Oni so rekli, da kdor hoče iti delati, da lahko gre in sicer v one tovarne, ki niso prizadete vsled te stavke. Kdor pa gre v tovarne, v katerih je stavka, je pa stavkokaz, kajti organizacija ni preklicala jeklarske stavke.

Nekateri so pričeli tudi zabavljati črez tukajšnjo zadružno prodajalno. K temu naj jaz pripomnim toliko, da vsak potreben delavec dobi potrebno življenske potrebščine. Gotovega denarja gotovo ne dobi, da bi popival ali pa igral na karte. Nekateri pravijo, "mar mi je ta unijska prodajalna, grem raje delati in za denar dobim kar hočem in kjer hočem. Toda zavedni delavec ne bo tega naredil, da bi šel raje stavkokaziti, kot pa v unijsko prodajalno po živež, katerega bo gotovo dobil.

Ni treba misliti, da je stavka izgubljena. Jaz sem prepričan, da bomo zmagali v najkrajšem času. — **Stavkar do zmage.**

LISTNICA UREDNIŠTVA.

"Slovenec" iz Ventabury, Pa. — Pošljite vaše pravo ime; dopisov brez podpisa ne priobčujemo.

BRATOMOR.

Hyattsville, Md. — 19-letna Julia Lyon je ustrelila svojega 26-letnega brata Wallaca, ker je po njemi izjavi napadel svojo mater. Julia izjavlja, da je bila primorana streljati, da je rešila materino življenje. Njen brat je po oddanem strelu par minut kasneje umrl, tako da ne more povedati, kaj se je pravzaprav zgodilo.

Jeklarska stavka.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

vpeljali v Pennsylvaniji, od katerih pa niso želi prav nobenega uspeha.

Župan Bidinger je baje odredil, da ne dovoli obdržavati javnih shodov stavkajočih jeklarskih delavcev. Sedaj so zaprisegli okoli pet sto specijalnih policajev, da izvrše njegov naćrt.

Stavkarji pravijo, da lahko župan izdaja ukaze, ko se bodo približale prihodnje volitve, bodo pa njegovi pristaši beračili za glasove okoli jeklarskih delavcev. Takrat bodo delavci odločili, kdo bo župan in kdo izvoljen v mestni svet. Takrat se bo županu mogoče zasvetilo v glavi, da je napravil napako, seveda spoznanje bo prišlo prepozno.

Stavkokazi prosjačijo za živila.

Chicago, Ill. — Delavnica za delavnico v jeklarnah zapira vrata, ker ni premoga, da bi ga palili ponepotrebnem in proizvajali dim.

V Garyju so prenehali z delom v delavnici za pločevino in stavkokazi prihajajo na živežni komisarijat in prosjačijo za živila.

Andersonova tovarna v Indiani, v kateri so izdelovali ograjno mrežo, je prenehala popolnoma z delom.

General American Car and Tank kompanija ne more rabiti jekla, ki so ga izdelali stavkokazi in je vrnila ravnokar veliko množino jekla.

Slikar je daroval sliko v pomoć stavkarjem.

Waukegan, Ill. — Slikar Herald L. Sondee je daroval stavkarjem sliko, ki jo je pričel delati pred pet in dvajsetimi leti v Getenborgu na Švedskem. Slika je bila prodana za dve sto petdeset dolarjev. Slika kaže s snegom zameten gozd na Švedskem.

Ameriške vesti.

500 RUSOV ZAHTEVA, DA SE JIM DOVOLI ODITI V RUSIJO.

New York, N. Y. — Petsto ruskih naseljencev, ki so bili aretirani zadnje tedne širom Združenih držav zaradi "radikalnega gibanja", je zadnji ponedeljek apeliralo po svojem odvetniku Isaacu Shorru na Caminettija, generalnega komisarja za naseljevanje, da so pripravljeni odpotovati v sovjetsko Rusijo in sami hočejo plačati vse potne stroške, ako jim vlada jamči varno pot. Caminetti je izročil njihov apel državnemu departmentu.

UREDNIKI DELAVSKEGA LISTA V SEATTLU ARETIRANI.

Seattle, Wash. — Zvezna veleporota je obtožila dva urednika in dva direktorja tukajšnjega delavskega dnevnika "The Seattle Union Record", da so kršili vojni protiovaduški zakon; obtožena je tudi pesnica Anna Louise Strong, ki se podpisuje Anise in ki pomaga pri uredništvu omenjenega lista. Obtoženci so bili aretirani in pozneje izpuščeni proti poroštvu. Sodna obravnava proti njim se bo vršila v prihodnjem februarju.

CUMMINS JE UMAKNIL PP TISTAVKOVNO DOLOČBO IZ SVOJE PREDLOGE.

Washington, D. C. — Senat ne bo še tako hitro sprejel zakona, ki bi branil delavcem štrajkati. Senator Cummins je izjavil v četrtek, da umakne protistavkovno določbo iz svoje železniške predloge. Političarji starih strank so zagledali "znamenje na steni" in so se hitro premislili. Predsedniške in kongresne volitve se bližajo!

NESTRANKARJI ZBORUJEJO V ST. PAULU.

St Paul, Minn. — Izvrševalni narodni odbor Nestrankarske lige je pričel včeraj zborovati v tem mestu. Zborovanje se je zamudilo nekaj dni, ker so bili odborniki zadržani na raznih straneh. Nekaj jih je v legislaturi Severne Dakote, drugi so na farmarski konvenciji v Madisonu, Wis., in governor Frazier se mudi na konvenciji "Odbora osemindštiridesetih" v St. Louisu, katera se vrši kljub nagajivosti Ameriške legije.

DEVET AMERIČANOV UMORJENIH V MEHIKI — 36 AMERIČANOV LINČANIH V AMERIKI.

O Američanih v Mehiki je dosti krika — o Američanih v Ameriki je vse tiho.

New York, N. Y. — James Weldon Johnson, tajnik "Narodne zveze za napredek temnopoltnega ljudstva", je zadnje dni poslal pismo senatorju Lodgu, predsedniku senatnega odseka za vnanje stvari, v katerem ga vprašuje, kaj misli ameriška vlada storiti za varnost zamorskih državljanov v Mehiki.

Johnson navaja v pismu, da je bilo od 31. julija do 28. novembra 1919 v Mehiki ubitih devet Američanov, ki so bili žrtve mehiških banditov. **V tem času je pa bilo v Združenih državah umorjenih 36 zamorcev in med temi šest sežganih na grmadi na javnih trgih.** Vlada in vse ameriško časopisje je naredilo že več kot preveč ropota zaradi umorjenih Američanov v Mehiki ,toda morilci, ki so linčali 36 zamorcev, sedé danes na prostem in nihče se ne zmeni, da bi se z njimi postopalo po zakonu. Prav je, da vlada ščiti življenja Američanov v tujini, ali ravno tako bi jih morala ščititi doma.

NEWYORČANKE PROTESTIRAJO PROTI BLOKADI RUSIJE.

New York, N. Y. — Večje število žena, med katerimi so soproge prominentnih Newyorčanov, so v petek priredile demonstracijo na Wall Streetu proti blokadi Rusije. Žene zahtevajo, da vlada dovoli odpluti parnikom v ruska pristanišča z živili za stradajoče ruske matere in otroke. Mrs. Fr. A. Vanderlip, soproga bivšega predsednika National City banke, zbira sklad stotisoč dolarjev za zdravila, obleko in igrače, s katerimi se naloži parnik in odpluje v Petrograd na Božič, ako da vlada potrebno dovoljenje.

LA FOLLETTOVA OPOZICIJA JE UŽALOSTILA ŽELEZNIŠKE INTERESE.

Washington, D. C. — Železniški interesi so trdno verjeli, da bo Cumminsova železniška predloga sprejeta pred Novim letom, ki izroča ameriške železnice zopet privatnim interesom. Ali v senatu se je pojavila nepričakovana opozicija.

Senator Underwood je zagovarjal predlogo, nasproti je pa govoril senator La Follette, ki je govoril dva dni in njegov govor še ni bil dokončan. La Follette je zavzel stališče, da se je vladna kontrola nad železnicami izkazala kot dobra reč ih če se železnice vrnejo pod privatno kontrolo bo povišana voznina, kar pomeni, da se povišajo življenski troški za ljudstvo.

Po končani seji so nekateri senatorji menili, da je najboljše, če se železniška predloga odloži in da pride na razpravo šele po božičnih praznikih.

RAD BI IZVEDEL

za mojega brata Frank Moneta; zadnje pismo od njega sem dobil pred enim letom iz Butte, Mont., od tedaj pa ne vem nič več kje se nahaja. Od starišev iz doma sem prejel tri pisma in me vprašujejo, kje je Frank, ker nič ne piše domov. Uljudno prosim vse cenjene rojake če kdo ve za njegov naslov, da ga sporoči ali naj njemu pove o tem. Ako bode pa sam čital ta oglas naj se mi nemudova prijavi naj moj naslov, svojemu bratu:

Martin Moneta, P. O. Box 138, Zeigler, Ill.

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da vse kar sem govoril o gospeji Margareti Čebašek iz South Range, Mich., je sama neresnica in sem govoril izmišljenost. L. R. Frank Lampe, South Range, Mich.

SPREJEMEMO MOŠKE ZA UČENJE BRITJA.

Bodite neodvisni v par tednih. Delo se lahko dobi. Dobra plača. Pridite osebno ali nam pišite za katalog.

MOLER BARBER COLLEGE.
165 So. Wells St. Chicago.

IŠČE SE

Mike Gašperiln, doma iz Zaloga pri Cerkljah na Gorenjskem. Za njega bi rad izvedel njegov brat Frank Gašperlin, poročati mu imam več zelo važnih stvari. Cenjene rojake prosim če kdo ve za njega naj mi to naznani ali bo pa sam čital ta oglas naj se mi prijavi svojemu bratu na naslov:

Frank Gasperlin, P. O. Winton, Minn.

DELO PRI "PUNČ-PRESAH."

Mi lahko vposlimo več deklet ali žen pri lahki pločevini za "punčanje." Pri delu od kosa se tudi precej dobro zasluži. Jamčimo plačo od ure pri učenju. Sprejmemo tudi neizučene. V soboto popoldne se ne dela. 48 urno delo. Imamo restaurant v tovarni, tako prihranite denar.

EDISON ELECT. APPL. CO. INC.
5660 W. Taylor St., Chicago.

DELAVCE POTREBUJEMO.

Plačamo po 70c na uro.

Oglasite se pri

GERHARDT F. MEYNE,
Wrightwood Hermitage Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

ženo ali dekle

za sprejeti v oskrbo tri otroke, 8 an 10 let stare. Damo stanovanje in hrano dobre plača. Vsako drugo nedeljo prosto popoldan. Za to službo pišite na:

V. B. VICTOR,
337 So. Euclid Ave, Oak Park, Ill.
Telefon Oak Park 4292 ali Austin 6180.

POTREBUJEMO

dekleta za lahko delo v tovarni. Dobro delavno stanje. Stalno delo in prilika za napredek. Oglasite se:

AMERICAN ELECTRIC CO.,
6401 So. State St., Chicago.

POTREBUJEMO

dekleta in ženske

različne — plačamo $12 za prišetek. Izučenim plačamo $16 ob prišetku. Dvakrat odmor vsak dan. V soboto pol dneva.

KING'S MOTEL LAUNDRY CO.,
2215 W. Madison St., Chicago, Ill.

DEKLETA IN ŽENE

za lahko delo. Izbirati semena. Dobra plača. Pri:

LEONARD SEED CO.
226 W. Kinzie St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

ženske sobarice.

Oglasite se pri hišniku v uradu

CONGRESS HOTEL.
Congress St. and Michigan Ave.
CHICAGO.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

POTREBUJEMO DELAVCE

za razkladanja lesa.

Stalno delo.

Dobra plača.

Oglasite se pri:

2315 Elston Ave., Chicago, Ill.

OPOMIN.

S tem opomnim vse moje prijatelje, kateri mi kaj dolgujejo, posebno one iz East Helena, Montana, da poravnajo svoj dolg do 20 decembra, 1919, ako pa tega ne store, bom prisiljen, naznaniti javnosti njih imena. In če še to ne bo zadostovalo se bom poslužil sodnjiskim potom proti njim. Torej prosim, da izvrši vsak svojo dolžnost do določenega časa. Louis Turk, R. R. 3, Sparland, Ill.

POJASNILO.

Sprejmemo vsakovrstne močne bakse za v stari kraj do 1000 funtov težine, prevoz stane le 14c od funta. Vsebina sme biti obleka, obuvala in jed, ki se ne pokvari. Kdor želi poslati svojim, naj pošlje takoj na

STRUKEL & KORAK
European Trading & Export Co.,
88 Nith Ave., Corner 16th St.
New York City.
Telephone: Chelsea 3966
Telegrami: Slavia.

HITRA POMOČ.

Vsi, ki trpe vsled zaprtnice, slabe prebave, kisli želodec, notranje neredosti, glavobol, vzdiganje, gripe, influence in druge enake bolečine, dobe izvrstno pomoč v Laxcarinu. V mnogih slučajih celo en sam vzorec Laxcarina pomaga. Laxcarin ne ščipije po zavitju in ne dela bolečin, temveč izvrši svojo nalogo kadar vi spite. Otroci ljubijo to zdravilo ker je okusno pri vživanju. Poskusite še danes ker jutri ma biti potno. Ako vaš lekarnar nima tega, naročite od naše Laxal Medicines Co., 164 Laxal Bldg., Pittsburgh, Pa., ne jemljite ponaredb. Dovolj za zdravljenje šest navojev $5.24, ena bokza $1.04.

PIVO—ZGANJE—VINO

Popolni sestav in vse pojasnila kako se vredi doma pijače pošljemo za $1.00. Rieno žganje, lager pivo, razna vina. Jamčimo. Prave blage.

Ne ponaredbe. Mi smo bili grajo v pivovarniškem poslu. Sestave in pojasnila, se sme zakonito poslati po pošti. Bodite hitri. Vse pošljemo po sprejemu $1.00 v money order ali gotov denar.

WILLIAM KLAES INSTITUTE
Dept. 11, Milwaukee, Wis.

Razne Pijače

lahko napravite doma iz naših sestavin, pijače katere zelo ljubite. Močne do sto gradov vse to vas stane zelo malo le 50 centov na galon. Jamčimo in pošljemo po nizki ceni. Pošljite nam svoto $1.00 na: Joseph Oplowsky, P. O. Box 265, Conemaugh, Pa.

V ODGOVOR PROHIBICIJI!

KUKAJ SAM DOMA! Iz našega izvrstnega Malta in hmelja napravi lahko vsak sam dobro pivo, katero vas osveži in okrepča kot v starih časih. 10 galon pijače za $2.25. Pišite še danes, dokler še lahko pošljemo po pošti vsa potrebna navodila. Kakovost je jamčena in pri večjih naročil damo popust. Frank Oglar, 6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema naročila Matt Petrovich Candy Store, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

Henry J. Schnitzer State Bank

ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI STOJI POD STALNO DRŽAVNO KONTROLO

RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO, PRODAJA VOZNE LISTKE ZA VSE ČRTE PO ORIGINALNI CENI, IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU

Ki želo potovati v stero domovino, bi želo poslati denar ali kateri imajo opraviti katerekoli zadeve v stari domovini, naj se obrnejo na naše banko, ki služi svojim rojakom že preko 2 let v popolno zadovoljstvo, poštano in zigurno.

VSESTRANSKA NAVODILA IN POJASNILA dobi vsakdo takoj v materinskem jeziku.

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
141 Washington Street New York, N. Y.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

PREDSEDNIK: Vincenc Cainkar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrast, Box 146, Conemaugh, Pa.
TAJNIK: JOHN VERDERBAR, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDELKA: Paul Berger, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago.
BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cleveland, Ohio.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK.

John Ambrožič, predsednik, Box 511, Conemaugh, Pa.
John Underwood, 602 Ilinois St., Springfield, Ill.
Martin Zakrajšek, Box 276, Barberton, Ohio.
Jos. Radišek, Box 422, Smithon, Pa.
Frank Semrock, 5820 Fleming Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Plevelich, Box 426, Bridgeville, Pa.
Anton Radišek, Box 72, West Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Bukar, Box 104, Grass, Kans., za leto pozneje.
Leo Kalan, Box 248, Gilbert, Minn., za leto pozneje.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.
Jakob Ambrožič, 419 Pierce St., Eveleth, Minn.
Jos. Kalan, 1037, E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Cainkar, John Ambrožič in Matt Petrovič.

EDRUŽITVENI ODSEK.

PREDSEDNIK: Frank Aloš, 2657 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trošt, Box 161, Lawrence, Pa.
Julius Dren, 3421 Kingsland, Detroit, Mich.
Jos. Glavič, 1761 E. 65. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1856 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
NADOMESTNI ODBORNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zavertnik.

POZOR! — Vse denarne pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. tajništvenega odseka in šolskega oglasa, naj se pošiljajo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse zadeve bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. tajništvenem odboru se naj pošiljajo Mt. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, kjer možno je ugoditi.

Vsi gmotni del gl. porotni članek se naj pošiljajo na naslov: John Ambrožič, Box 511, Conemaugh, Pa.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Cainkarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, oznanila, oglasi, naročnina in oglasi vsi, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

BOŽIČ v stari domovini

ZAMOREJO PRAZNOVATI V VESELJU IN ZADOVOLJNOSTU SAMO Z VAŠO POMOČJO IN DOBROSRČNOSTJO.

Skušajte razveseliti svojce v stari domovini za ta BOŽIČ MIRU.

POŠLJITE NJIM DENAR, KAJTI Z DENARJEM SI ZAMOREJO PRESKRBETI VSE POTREBNO.

KLJUB TEMU, DA JE V STARI DOMOVINI VSE ZELO DRAGO, SO PA KRONE TAKO POCENI, DA ZAMORETE S PAR DOLARJI MNOGO POMAGATI.

SORODNIKI V STAREM KRAJU BODO ZELO VESELI, AKO JIM DOSPE AMERIŠKO DARILO PRAVOČASNO V ROKE.

PRIŠLO BO PA TUDI PRAVOČASNO IN POD POPOLNIM JAMSTVOM, če ga odpošlete s posredovanjem naše stare, zanesljive in v obče znane tvrdke:

EMIL KISS, bankar,
133 Second Ave., NEW YORK, N. Y.
PRODAJA PAROBRODNIH LISTKOV, MENJAVA DENARJA. Vstanovljeno 1898.

Prazniki se bližajo!

Ob tej dobi naprednega vzaka slovenske srce vživa veselje. Vaši sorodniki doma v starem kraju nimajo tega veselja že nad 4 leta, da po njim napravite to veselje, pošljite njim vaj nekaj denarja, to so stori

NAJHITREJŠE, ZANESLJIVEJŠE IN NAJCENEJŠE

o tem, da odpošljete preko nas vaš denar, vašim dragim v stare domovine. Stori pa tega ne odlašajte, ako želite, da te sprejmejo na božično in novoletno praznika, kar pošta je sedaj zelo obložena in stike s starim krajem se zelo otežkočeno.

Zapomnite si, da še najvoč vzroka za praznike napravite svojcem v domovini ako jim pošljete denar.

Ako kedo želi kaj več pojasnila o našem poslovanju in poslovanju, naj se obrne do nas za pojasnila in cenika, katere drage volje pošljemo vsakemu brezplačno na njihove želje. Pišite na:

John Nemeth State Bank
1597 Second Ave., cor. 83rd St.,
NEW YORK CITY

Inozemstvo.

Spopad med italijanskimi socialisti in klerikalci v zbornici.

Rim. — Zadnji torek je bil zopet vihar v italijanski zbornici, ko je bila razprava o izgredih v Ferrari. Podtajnik notranjih zadev je poročal, da so socialisti razobesili rdečo zastavo na gradu, ko so praznovali zmago svoje stranke pri volitvah. Duhoven Cappa, klerikalni poslanec, je dejal, da so "boljševiški agentje povzročili razne nasilnosti v Ferrari". Na te besede so planili pokonetu socialistični poslanci in zavrnili klerikalce. Tedaj je Cappa zavpil nad socialistom Abbom: "Moléi, kmet, ti si postal mizar šele med vojno da si mogel izogniti se vojaški službi!" To je povzročilo splošno rabuko. Ko se je vihar nekoliko polegel, je vstal poslanec Orano, bivši vojak iz Sardinije in očital klerikalcem, da so oni krivi bede na Sardiniji, ker drže ljudstvo v pravem barbarizmu in nazadnjaštvu.

Farmarska vlada v Ontariju nastopi proti klavniškemu trustu.

Toronto, Ont., Kanada. — Farmarsko-delavska vlada v provinciji Ontario je uvedla preiskavo, da dožene, kdo je lastnik ondotnih klavnic. Vlada je dobila informacije, da so klavnice v Ontariju lastnina čikaških Swiftov in da so se kanadski klavničarji zvezali z ameriškim mesarskim trustom. Ako je to res, tedaj namerava ontarijska vlada zapleniti klavnice in jih obratovati v interesu farmarjev v Kanadi.

Turška dinastija odpravila harem.

Carigrad. — Prine Farouk, turški prestolonaslednik, je odpravil harem in si pridržal eno samo ženo.

Buržoazija zmagala v Hanoverju.

Amsterdam. — Pri volitvah v deželni zbor v Hanoverju na Nemškem je zmagala buržoazija. Izvoljenih je 80 buržoaznih zastopnikov in 40 demokratov in socialistov.

Oho, slavni Judenič je še živ!

Reval, Estonija. — General Judenič je izjavil v nekem intervjuvu, da še ni opustil nade za osvojitev Petrograda, temveč upa, da se ofenziva za Petrograd ponovi na spomlad s pomočjo Estoncev in Fincev. Dalje je rekel, da ima še 8000 mož pod orožjem in da so Estonci razorožili le eno petino njegove armade.

Norvežani so udarili prohibiciji.

Kodanj. — Rezultat občinskih volitev na Norveškem je pokazal, da se prohibicija v tej državi bliža h koncu. Pristaši prohibicije so izgubili 64 mandatov.

Ločitev cerkve od države na Turškem.

Carigrad. — Novi turški parlament se bo bavil z ločitvijo mohamedanske cerkve od države in žene morda dobe volilno pravico. Med Turki je slišati grožnje, da se Turčija pridruži sovjetski Rusiji in mohamedanskim elementom v Turkestanu, Indiji in Egiptu, ako bodo zavezniki skušali razdeliti njeno ozemlje.

Francoski poslanec je dobil sedež v ječi namesto v parlamentu.

Pariz. — Stotnik Verniers je bil poslanec samo 48 ur in nato je odšel v ječo, kjer bo sedel dve leti. Stotnik je bil izvoljen v Lillu in je dobil 126,000 glasov. Istočasno je pa bil spoznan pred vojnim sodiščem krivim, da je poneveril 18,000 frankov iz blagajne svojega polka. Ko je stopil v zbornico prvi dan zasedanja, so se mu blestele na prsih tri medalje.

Denikin vržen 40 milj nazaj na 400 milj dolgi fronti.

London, 12. dec. — Današnje uradno poročilo iz Moskve se glasi, da so sovjetske čete vrgle Denikina 40 milj proti jugu na 400 milj dolgi fronti. Rdeče čete so še 50 milj od Karkova in Poltave, južnovzhodno od Kijeva.

Nemški kapitalisti goljufajo vlado.

Berlin. — "Vorwaerts" hudo toži, da je več tisoč nemških trgovcev in kapitalistov prevarilo vlado za davke, ker ne prejemajo plačila za blago v Nemčiji, temveč imajo denar naložen v nevtralnih državah kamor gre ves njihov zaslužek. Tako na primer prodajajo usnje v tujini po nižjih cenah in ves denar za prodano usnje ostane v inozemskih bankah, kjer ga ne more obdavčiti nemška vlada.

Lenin je oštel kmete, ki prodajajo žito.

London. — Iz Moskve poročajo, da je dejal Lenin v svojem govoru na sedmem sovjetskem kongresu zadnji teden, da sovjetski sistem v Rusiji dobro napreduje in da organizacija nove republike še ni bila tako trdna, kakor je danes. Lenin je kritiziral takozvane "bolje" kmete, ki pridelajo več žita kot ga potrebujejo in ki preostanek potem prodajajo špekulantom. Rekel je, da je to izkoriščevanje, kajti dokler je v republiki ena sama lačna oseba, se ne sme špekulirati z žitom.

Velika kriza v Avstriji.

Pariz. — Karl Renner, predsednik avstrijske vlade, ki je prišel v četrtek v Pariz, je povedal reporterju "Tempsa" sledeče o sedanjem položaju na Dunaju: "Umrljivost otrok je dosegla 60 odstotkov. Zakurjena peč je neznana reč in gorka soba je velika redkost. Vsaka družina dobi šest funtov premoga na teden in dolgo mora čakati na ulici, da ga dobi. Ljudje govore o nevarnosti boljševizma! Ali je kakšno politično ime za desperatno revolto komunizma, ko je bila nevarnost najbolj akutna. Danes je izstradana množica napadla hiše trogvcev in samostane v Inomostu. Kaj se zgodi jutri?"

Novi pregoni na Irskem.

London. — Ofenziva oficijelne Anglije proti irskim republičanom je zopet v teku. Vojaške čete so v četrtek okupirale grad v Dublinu, v katerem so imeli republičani svoj glavni stan. Večje število Ircev je bilo prijetih in naloženih na bojne ladje nakar so jih odvedli v zapor na Angleško. Med deportiranimi je tudi Kelly, sinfajnovski poslanec v irskem parlamentu. Vojaštvo je izvršilo nebrojne hišne preiskave in na stotine irskih rebelov je bilo vrženih v ječe.

Iz Francije pride "opojni sir" v Ameriko.

Pariz. — Prohibiški zakoni so zabranili izvoz opojnih pijač v Ameriko, toda zakona še ni, ki bi branil uvažati opojna živila! Francoski trgovci, ki so doslej prodajali vino Amerišanom, so prišli na izvrstno misel. Pošiljali bodo posebne vrste sir, napojen z vinom in ki bo "cukal" kakor šampanec.

Dobrodošel, alkoholični sir!

Nacionaliziranje zdravilstva na Angleškem.

London. — Na Angleškem se je pojavilo gibanje za nacionaliziranje zdravilstva. Ako se to doseže tedaj bodo zdravniki državni nameščenci, plačani in nadzorovani od države.

Nov predsednik v Švici.

Bern. — Zvezna zbornica je 11. decembra izvolila drja. Giuseppija Motta predsednikom švicarske republike, ki nadomesti Gustava Adorja.

Mine ovirajo plovbo v Severnem morju.

Haag. — Na Severnem morju je še kakih 6700 štirijaških milj površine, ki je posuta z minami. Nemci so zelo počasni s pobiranjem min. Trgovska plovba je vsled tega zelo ovirana in ni ga dneva, da se ne bi pogreznila kakšna ladja, ki zadene ob mino.

RESNICA O POLOŽAJU V ITALIJI ZAKRITA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Reko. Dalje je rekel, da še ni dosegel nobenega sporazuma z italijansko vlado, ker se ne zanese na nikogar. Nittijeva beseda ne velja pri njemu nič, kajti danes je Nitti, a jutri ga ni. D'Annunzio se ne umakne z Reke, dokler mu italijanski kralj ali kak višji general s stalno službo ne zajamči, da Italija anektira Reko.

London, 12. dec. — Iz Rima poročajo, da je generál Badoglio, šef generalnega štaba italijanske armade, sporočil d'Annunziju pogoje italijanske vlade in glavni pogoj je, da Italija obdrži Reko, toda odreče se vsemu ozemlju v Dalmaciji. D'Annunzio je zavrgel pogoj rekoč, da Italija mora obdržati vse ozemlje, ki ga je okupirala.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

XI. STRANKIN ZBOR JUGOSLOV. SOC. DEMOKRATIČNE STRANKE.

(Dalje.)

Ker z ozirom na gori omenjena dejstva današnje šolstvo ne mudi izobrazbe v smislu končnih ciljev socijalizma, poziva strankin zbor delavsko izobraževalno društvo "Svoboda", da nemudoma prične iz ustanavljanjem samopomočnih institucij, ki bodo nudile slovenskemu proletarijatu socijalistično vzgojo in moderno znanost. V tem oziru je posvečati posebno pažnjo ustanavljanju političnih šol, ki jih je organizirati povsod, kjer obstojajo naše organizacije. Da se uredi vse politične šole enotno, poživlja strankin zbor "Svobodo", da sestavi v svojem okrilju posebno komisijo, ki naj sestoji predvsem iz predavateljev v političnih šolah.

Da pa bo imel slovenski proletarec priliko za samoizobrazbo, zlasti da se seznani s socijalističnim mišljenjem, poživlja strankin zbor vse strankine tiskovne institucije, da prično s sistematičnim publicističnim delom.

Kjer ni možno ustanoviti političnih šol, tja je pošiljati potrebne predavatelje, gojiti skupno čitanje socijalističnih spisov.

Ker se v izobraževalnem društvu "Svoboda" koncentrira vse naše kulturno delo, naroča strankin zbor centralnemu odboru "Svoboda", da iztrga proletarsko mladimo iz vseh meščanskih organizacij in jo privede v naše organizacije. Da bo to možno, je nujno potrebno, da raztegne "Svoboda" svoje delo tudi na telovadbo, šport, godbo, petje, dramatiko, turistiko, knjižničarstvo in na vprašanje strokovne izobrazbe proletarijata.

Ker je vse izobraževalno in kulturno delo v veliki meri odvisno od lastnih prostorov, poživlja strankin zbor vse naše večje organizacije, da delajo na ustanovitvi delavskih domov.

Da bode možno pričeti s sistematičnim vzgojnim in izobraževalnim delom, je nujno potreben daljši razgovor med vsemi onimi sodrugi, ki delajo na izobraževalnem polju. Zato nalaga strankin zbor centralnemu odboru "Svobode", da tekom zime skliče potrebno enketo.

Gospodarska organizacija proletarijata.

(Sodr. Uratnik.)

Strankin zbor smatra gospodarska organizacijo za bistven del gibanja za osvoboditev proletarijata. Zato smatra za potrebno, da preide v tej resoluciji navedeno pojmovanje zadružne organizacije v politično ideologijo stranke. Strankine vzgojevalne organizacije naj to pojmovanje razširijo.

Zadružništvo zbira kapital, ki je kot glavna organizatorična sila kapitalistične družbe tudi za vsako socijalistično gibanje bodisi politično, strokovno ali kulturno, potreben predpogoj.

Zadružništvo šola moči in vstvarja gospodarske organizacije socijalistične družbe, ki je v svojem stremljenju, da se nadomesti podjetnik — lastnik z nastavljenim uradnikom, v bistvu zadružna.

Pri tem je končana zmaga zadružne ideje brez politične zmage socijalizma nemogoča.

Socijalistična revolucijonarna metoda, ki se bori pred vsem za politično moč in zadružništvo, ki vstvarja s postopnim delom socijalistično družbo, ista po pojmovanju strankinega zbora dve nasprotji, marveč dve nujno potrebni strani istega gibanja, ki se morete in morete izpolnjevati.

(Nadaljevanje.)

Vladna akcija za preskrbo siromašnih slojev. Belgrad. Vlada bo začela v kratkem z veliko akcijo za preskrbo siromašnega prebivalstva z vsem potrebnim. — Pridejo tudi stroge odredbe proti veriženju in kopičenju blaga. — Ministrstvo za zdravje je prevzelo kopališče Lipik v državno posest.

ROJAKI! Naročite se na knjige Književne Matice S. N. P. J. Matica izda pet knjig, kakor hitro se oglasi dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastopnika Matice v vaši naselbini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Aleš, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

POTOP.

Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje)

"Bedak sem, svetli knez, ker znovič ne razumem."

"Povsem preprosto. Podlesje je blizo Mazovišča. Torej ali je zavzemo Švedje, ali pa dospe kralju pomoč od pruskih mest, in takrat bo Bogoslov moral izbirati."

"A čemu ima izbirati?"

"Za to, ker ga mejni grof in Švedje že gledajo po strani, dokler se ne odloči na to ali drugo stran. Ako pride do tega, da se bo treba obrniti proti Švedom, takrat ima on biti čeku verige tudi menoj in Janom Kazimirom... On mi mora olajšati vruitev, česar pa bi ne mogel učiniti, ko bi se poprej zvezal s Švedi. To vprašanje se mora rešiti v kratkem tam na Podlesju, in takrat naj on odrine v Tilžo v Prusiji ter počaka, kaj se vse zgodi. Ker sedi mejni grof doma, postane Bogoslav kmalu vpliven mož v Prusiji... Lahko vzame celo Pruse v svoje roke, pomnoži vojsko ter ji stopi na čelo... In kakor prvi, tako tudi drugi nama dado vse, kar bova zahtevala, samo da naju pridobi na svojo stran... S tem se tudi dvigne ugled in veljava naše hiše, in to je pogiavitna stvar."

"Rekli ste, svetli knez, da je glavna stvar blagor domovine," omeni Kmitic.

"Ne prijemlji me takoj za vsako besedo, ker sem ti že poprej dejal, da je to vsejedno, marveč poslušaj dalje. Dobro vem, da ni knez Bogoslav, dasi je podpisal pogodbo s Švedi, njihov privrženec. Naj le trdi in tudi ti moraš potoma trditi, da sem ga jaz prisilil k podpisu. Ljudje bodo to radi verjeli, ker se pogostoma pripeti, da pripadajo rodni bratje raznim strankam. Na ta način lahko stopi v očjo dotiko z zavezniki, govabi jih na dogovor k sebi ter potem polovi in odpelje v Prusijo. To bo kaj dobro sredstvo za blagor domovine, ker drugače ugonobé vse ti ljudje."

"In to je vse, kar imam izvršiti?" vpraša Kmitic.

"To je samo kos mojega naročila, ki pa še ni posebno važen . . . Od kneza Boguslava pojdeš s pismi h kralju Karolu Gustavu. Od one klavanske bitke se ne moreva več spoprijemniti z grofom Magnusom. On me gleda vedno nekako po strani ter me ima na sumu, da se obrnem proti Švedom, kakor hitro se jim kje ispodmne ter se Tatarji dvignejo na tega drugega sovražnika."

"Če sodim po tem, kar ste svetli knez ravnokar govorili, ima on prav."

"Naj ima prav ali ne, toda jaz nočem, da bi on gledal na moje karte. Ti oddaš kralju moja pisma, in če bi te izpraševal kaj o klavanski bitki, pa mu povej vso resnico, kakor tudi to, da sem obsodil te ljudi v smrt, da si se pa ti potegnil za nje . . . Nič se ti ne zgodi radi tega, pač pa utegne biti kralju všeč tvoja odkritosrčnost. Na grofa Magnusa se sicer ne smeš pritožiti, ker je kraljev svak . . . Ko bi te pa kralj tako mimogredé vprašal, kaj mislijo tu o njem ljudje, pa mu reci, da so žalostni, da ni dovolj hvaležen grof Magnus za odkritosrčno njihovo prijaznost, kar tudi jaz zelo obžalujem. Ko bi te vprašal dalje, ali je res, da so me zapustili vsi poljski vojski, reci mu, da to ni res, in za dokaz predstavi samega sebe. Imenuj se polkovnika, kar si tudi v resnici . . . Povej, da so privrženci Gosevskega našuntali vojake in da vlada med njimi morilo sovrážtvo. Omeni tudi, ko bi mi bil [illegible] poslal nekoliko topov in jezdecev, da bi bil že davno ugonobil zaveznike . . . da je to splošno mnenje. Sicer pa pazi na vse, poslušaj, kaj govoré na kraljevem dvoru, ter povej to, ne meni, marveč, če boš imel priložnost, knezu Boguslavu v Prusiji. Tudi ljudje mejnega grofa lahko posredujejo med vama... Saj znaš nemški?"

"Da, naučil sem se od Zenda, davnega tovariša, katerega so mi Lavdanci pobili. Tudi na Inflantskem sem bil že večkrat."

"Dobro."

"Kje pa najdem švedskega kralja?"

"Najdeš ga tam, kjer bode. Ob času vojne je težavno najmanjši njegovo prestolnico; danes je tukaj, a jutri tog ve kje. Ako ga dobiš pri Krakovu, je še bolje, ker dobiš od mene pisma še na druge veljake, ki prebivajo v onem kraju."

"Torej pojdem še k drugim?"

"Da, pojdeš h kraljevemu maršalu Ljubomirskemu, katerega bi kaj rad pridobil za naše namene. On je velikaš in v Mali Poljski zavisi mnogo od njega. Ko bi se on pridružil Švedom, pa bi kralj Jan Kazimir ne imel kaj opraviti v ljudovladi. Povej tudi švedskemu kralju, da mu nesem pismo v ta namen, da ga pridobiš za Švede. Naravnost se s tem ne hvali, pač pa mu povej samo mimogrede vse to. Dobro bi bilo, ko bi me Ljubomorski hotel ubogati. . . . On bo sicer omahoval, to vem; vsekako pa se nadejam, da ga prepričajo moja pisma, ker ima dovolj vzroka bati se, da ne izgubi moje naklonjenosti. Gospod maršal namreč že davno hodi okrog mene, kakor okrog medvedove kletke, ter me prosi, naj dam svojo jedino hčer njegovemu sinu Herakliju za ženo... Bosnjec, dasiravno je otrok, toda vse to bi se dalo nekako zravnati, zlasti ker se on bolj zanima za me nego jaz zanj.

"Da, naučil sem se od Zenda, davnega tovariša, katerega so mi Lavdanci pobili. Tudi na Inflantskem sem bil že večkrat."

"Dobro."

"Kje pa najdem švedskega kralja?"

"Najdeš ga tam, kjer bode. Ob času vojne je težavno najmanjši njegovo prestolnico; danes je tukaj, a jutri tog ve kje. Ako ga dobiš pri Krakovu, je še bolje, ker dobiš od mene pisma še na druge veljake, ki prebivajo v onem kraju."

"Torej pojdem še k drugim?"

"Da, pojdeš h kraljevemu maršalu Ljubomirskemu, katerega bi kaj rad pridobil za naše namene. On je velikaš in v Mali Poljski zavisi mnogo od njega. Ko bi se on pridružil Švedom, pa bi kralj Jan Kazimir ne imel kaj opraviti v ljudovladi. Povej tudi švedskemu kralju, da mu nesem pismo v ta namen, da ga pridobiš za Švede. Naravnost se s tem ne hvali, pač pa mu povej samo mimogrede vse to. Dobro bi bilo, ko bi me Ljubomorski hotel ubogati. . . . On bo sicer omahoval, to vem; vsekako pa se nadejam, da ga prepričajo moja pisma, ker ima dovolj vzroka bati se, da ne izgubi moje naklonjenosti. Gospod maršal namreč že davno hodi okrog mene, kakor okrog medvedove kletke, ter me prosi, naj dam svojo jedino hčer njegovemu sinu Herakliju za ženo... Bosnjec, dasiravno je otrok, toda vse to bi se dalo nekako zravnati, zlasti ker se on bolj zanima za me nego jaz zanj.

SLAVEN TOBAK ZA PIPO

SLAVEN TOBAK ZA PIPO

NE odlašajte več z zadovoljstvom, ki vam ga da pipa. Kupite pločevinko slastnega Prince Alberta tarzačnite kaditi čimprej mogoče ta čudoviti tobak. S Prince Albertom vam bo dala pipa več veselja kot ste ga bili deležni kadaj prej, to vsled kakovosti.

PRINCE ALBERT

the national joy smoke

Vsaka nadaljna pipa, napolnjena s Prince Albertom, vam bo bolj ugajala kot prejšnja. Okus in vonj sta prijetna in osvežujoča.

Prince Albert lahko kadite v pipi ali ga pa zvijete v cigareto in kadite kolikor dolgo hočete, ne da bi vas pekel jezik ali vas bolelo grlo.

R. J. REYNOLDS TOBACCO CO.
WINSTON-SALEM, N. C.

Pošiljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošiljamo denar v vse kraje na

Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro.

Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bolgarsko in Romunsko.

Zamenjamo za vse potrebni denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno izplačano.

Kapital vloge in prebitek znaša blizo $3,000,000.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.